

Gemeente Renkum

Verantwoordelijke afdeling:
Fractievoorzittersoverleg/ Griffie

Nummer
11

- Inboeknummer: Raad d.d.
- Paragraaf begroting: 31 oktober 2018
- Steller: J. le Comte

Portefeuillehouder
Fractievoorzittersoverleg

Datum
11 september 2018

Onderwerp
Vaststellen werkwijze RTA

Geadviseerd besluit

1. Vaststellen werkwijze RTA ter versterking van de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol van de raad;
2. Mw. H.J. Weeda en dhr. R.J.B. den Burger voor de raadsperiode 2018 - 2022 benoemen als leden van de begeleidingscommissie RTA;
3. Vaststellen raadsthema's voor de periode oktober 2018 – september 2019:
 - Omgevingswet (inwonersperspectief)
 - Grip op Gemeenschappelijke Regelingen
4. September 2019 tijdens een heidag nieuwe RTA onderwerpen benoemen.

Samenvatting

De raad heeft in de vorige raadsperiode invulling gegeven aan het meer eigenstandig en actief bepalen van de raadsagenda. Hiervoor is op 26 november 2014 de werkwijze rondom de Raadsthema Agenda (RTA) vastgesteld door de raad.

In deze raadsperiode wil de raad opnieuw gaan werken met de RTA. In de perspectiefnota is o.a. opgenomen dat de raad thema's vaststelt voor de RTA.

Tijdens de (raads)heidag van 5 september jl.¹ zijn mogelijk op te pakken thema's besproken. De volgende thema's zijn genoemd:

- Verbondenheid & solidariteit
- The right to challenge
- Circulaire economie

¹ Tijdens de heidag waren 21 raadsleden, 11 commissieleden en het voltallige college aanwezig. Er is kort teruggeblikt op de evaluatie van de RTA 2014 -2018. Vervolgens zijn vijf trends behandeld die we als gemeente de komende periode op ons af kunnen zien komen. Vervolgens is in groepjes per trend bekeken welke onderwerpen de aandacht van de raad verdienen. Hieruit zijn negen thema's naar voren gekomen.

pagina 2 van 7

- Verkeer
- Beheer bos & landgoed
- Grip op Gemeenschappelijke regelingen
- Omgevingswet vanuit het perspectief van Inwonersparticipatie en afbakening verantwoordelijkheid inwoners
- Hoe ga je om met data?
- Wat ervaart de burger van verzamelde data?

De onderwerpen Grip op GR's en Omgevingswet zijn gekozen om op te pakken in de periode oktober 2018 – september 2019.

Dit raadsvoorstel is de uitwerking van de discussie tijdens de heidag van 5 september jl.

Beoogd effect

Ter versterking van de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol van de raad, in de raadsperiode 2018-2022. In beginsel wordt twee keer per jaar een thema voorbereid waarbij in elk geval;

- de raad de thema's van de beleidsdebatten zelf bepaalt (RTA);
- de gekozen thema's in een later stadium leiden tot een raadsbeslissing c.q. uitspraak betreffende de duale taken van de raad (kaderstelling, volksvertegenwoordiging, controle);
- de door de raad aan te wijzen werkgroepen (bestaande uit twee tot vier raads- en/of commissieleden) zelf actief werken aan de voorbereiding van de themadebatten, samen met de griffie en door de gemeentesecretaris aan te wijzen ambtenaren;
- inwoners, organisaties en/of deskundigen in de voorbereidende fase worden ingeschakeld (burgerparticipatie, besturingsfilosofie).

Kader

Het werken met een RTA, waarbij de raad zelf actief aan de slag gaat met thema's en daarbij op zoek gaat naar wat er leeft in de samenleving, past binnen de gewenste cultuuromslag die is beschreven in de door de raad op 24 september 2014 vastgestelde Besturingsfilosofie.

In het coalitieakkoord 2018 - 2022 staat dit als volgt verwoord; "de raad heeft de afgelopen periode de raadsthema-agenda (RTA) werkgroepen ingezet om zelf proactief aan de slag te gaan en zich te verdiepen in onderwerpen vanuit de samenleving met als doel deze op de raadsagenda te plaatsen." De thema's en werkwijze van de RTA worden besproken op de jaarlijkse heidagen.

Dit heeft weer een vertaling gekregen in de Perspectiefnota waarin de ambitie voor de komende raadsperiode beschreven staat: "De rol en werkwijze van de gemeenteraad laten meebewegen met de veranderende verhouding tussen samenleving en de overheid."

Argumenten

De raad neemt met het implementeren van de RTA in de eigen werkwijze zijn verantwoordelijkheid voor de agendabepaling en laat daarmee los dat de agenda voornamelijk door de inbreng van het college wordt bepaald.

Het werken met RTA thema's kan bijdragen aan het in balans brengen van de behoefte en noodzaak om als gemeente (gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie) meer te participeren in de samenleving en los te laten.

Ervaring met eerder doorlopen trajecten in het kader van de LTA/RTA (samenspraak, besturingsfilosofie) leert dat borging van het project van belang is voor het succesvol

pagina 3 van 7

implementeren ervan.

Kanttekeningen

De raad stelt jaarlijks de te behandelen raadsthema's vast tijdens een heidag, waarbij rekening wordt gehouden met de bedrijfsvoeringagenda (LTA) van de organisatie. Om een RTA optimaal in te zetten, zal rekening gehouden moeten worden met de beleidsfase (bestuurlijk en ambtelijk) waarin het thema zich bevindt. Hierover voert de begeleidingscommissie zo vaak als nodig overleg met de gemeentesecretaris.

Draagvlak

Dit voorstel is een uitwerking van de uitkomsten van het programmaonderdeel RTA dat op de agenda stond van de heidag van 5 september jl. Aan dit onderdeel deden de bijna voltallige raad, het voltallig college en bijna alle commissieleden mee (in totaal 37 deelnemers).

Aanpak/Uitvoering (werkwijze RTA werkgroep)

De borging van de RTA wordt gerealiseerd door het:

1. vaststellen door de raad van de werkwijze rond de RTA (zie onder aanpak/uitvoering);
2. benoemen van een begeleidingscommissie uit de raad zelf (eindverantwoordelijkheid expliciet toebedelen);
3. vaststellen van de thema's door de raad.

De door u te benoemen begeleidingscommissie fungeert als klankbord voor de werkgroepen en heeft verder nog de volgende taken::

- samenstellen van de werkgroepen;
- optreden als woordvoerder richting de media over de RTA in het algemeen;
- optreden als contactpersoon en aanspreekpunt voor de gemeentesecretaris (en/of de portefeuillehouder) over beschikbaarheid ambtenaren en afstemming RTA en LTA;
- nabespreken afzonderlijke RTA trajecten, formuleren leerpunten en bewaken voortgang RTA (bijstellingsmomenten voor de raad);
- verantwoordelijk voor de evaluatie van het RTA project.

De verantwoordelijkheid voor de uitwerking van de thema's en voorbereiding van een themadebat/ -avond wordt in handen gelegd van raads- en/of commissieleden.

Er is per mail een oproep gedaan aan alle raads- en commissieleden zich op te geven voor een themawerkgroep. De RTA werkgroep heeft de volgende taken:

- het opstellen van een plan van aanpak dat ter kennisgeving aan de raad wordt voorgelegd;
- een raadsdebat/ -avond voorbereiden rondom het thema;
- zoveel mogelijk de inwoners, organisaties en/of instellingen betrekken/raadplegen;
- afstemming verzorgen tussen ambtelijke organisatie en college;
- optreden als woordvoerder richting de media over het eigen thema.

De volgende processtappen worden na de samenstelling van de werkgroepen doorlopen:

- De begeleidingscommissie stemt met de gemeentesecretaris (en/of de portefeuillehouder) af hoe de thema's in te passen zijn in de LTA en welke ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie beschikbaar is.
- De werkgroep legt de doelstelling en een kort procesvoorstel in een 'plan van aanpak' vast en legt deze ter bespreking voor aan de begeleidingscommissie en vervolgens ter kennisname aan de raad.
- De werkgroep krijgt de ruimte om in de voorbereidende fase van het themadebat/ -avond verschillende instrumenten te gebruiken om relevante informatie te verzamelen bij inwoners en deskundigen, zoals hearings, expertmeetings, werkbezoeken op locatie, publieksdebat, en andere vormen van informatieverzameling of combinaties hiervan.
- Wanneer de werkgroep klaar is met de voorbereiding van het themadebat/ -avond, wordt de verkregen informatie uit het voorbereidingstraject verwerkt in een werkvorm (presentatie, besprekingsstuk, rollenspel) die de inzet is van bespreking door de raad.

De griffie ondersteunt de werkgroepen. Hiertoe wijst de griffier een ambtelijk secretaris (en tegelijk technisch voorzitter) aan. De ambtelijk secretaris heeft de volgende taken:

- technisch voorzitten van de werkgroepbijeenkomsten;
- ondersteunen van de werkgroep door het plannen van afspraken, opstellen van afsprakenlijst, redactionele werkzaamheden.

Elk jaar worden tijdens een heidag twee tot drie nieuwe thema's voor een volgend jaar gekozen door de raad. Halverwege de raadsperiode wordt een bijstellingsmoment gepland. De raad wordt dan in de gelegenheid gesteld uitspraken te doen over de werkwijze, de uitkomsten en verbeterpunten. De begeleidingscommissie bereidt samen met de RTA groepen en andere intern betrokkenen dit bijstellingsmoment voor.

Financiële consequenties

Op dit moment niet van toepassing. Aan het voorbereiden van de themadebatten kunnen wel kosten zijn verbonden. Het is echter in principe de bedoeling dat de inzet m.b.t. themadebatten/-avonden komt van raads- en commissieleden met ondersteuning van de griffie en met inhoudelijke ondersteuning van de vakinhoudelijke ambtelijke teams en het team Communicatie, zodat de kosten beperkt kunnen blijven tot zaalhuur, koffie en thee.

Juridische consequenties

Op dit moment niet van toepassing. In een later stadium kan het aan de orde zijn dat de werkwijze met RTA's opgenomen wordt in het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad, waarmee deze een wettelijke basis krijgen/krijgt.

Het werken met themadebatten/-avonden is in overeenstemming met onze gemeentelijke Inspraakverordening. Daarin is namelijk bepaald dat het beslissingsbevoegde bestuursorgaan een eigen wijze van inspraak t.a.v. die uiteindelijk te nemen beslissing kan bepalen in afwijking van de wettelijke standaardprocedure voor inspraak (dit is de Uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure afd. 3.4 Awb).

Duurzaamheid/Effect op vermindering regeldruk

Het RTA traject is, zoals eerder opgemerkt, in lijn met de door de raad vastgestelde Besturingsfilosofie en de ambities zoals vastgelegd in de Perspectiefnota. Kernbegrippen daarbij zijn; "loslaten in vertrouwen" en "kwaliteit in besluitvorming" en burgerparticipatie".

WMO-aspecten

Er mogen voor inwoners/deskundigen geen belemmeringen zijn voor deelname aan de (voorbereiding van de) raadsthemadebatten/-avonden.

Communicatie

Op dit moment alleen intern. Immers de uitkomst van uw discussie wordt meegegeven aan de werkgroepen om dit te betrekken bij het organiseren en vormgeven aan de hen toebedeelde thema's.

De begeleidingscommissie is het aangewezen orgaan om het traject rond de RTA toe te lichten aan de pers en op die manier aandacht te vragen voor de RTA onderwerpen die de raad op zijn agenda wil plaatsen de komende raadsperiode. De RTA werkgroepen zijn verantwoordelijk voor de communicatie richting de pers wat betreft hun eigen RTA thema.

Alternatieven

Uw raad kan elke andere denkbare en gewenste alternatieve wijze van vormgeving aan en RTA in relatie tot de kaderstellende en controlerende rol van de raad in de discussie inbrengen.

BIJLAGE 1

Procesgeschiedenis

- Sinds 2006 is in het kader van het dualisme aan begin-spraak vorm gegeven via Samenspraak. Samenspraak zou vooral bij moeten dragen aan het betrekken van burgers (volksvertegenwoordigende rol van de raad) bij het bepalen van de kaders (kaderstellende rol van de raad). Samenspraak over onderwerpen waarover de raad in een later stadium een beslissing moet nemen.
Het initiatief om de samenspraak te organiseren, is komen te liggen bij de Agendacommissie, als agendabepalend orgaan voor de raad. De uitvoering van de samenspraak ging in samenwerking tussen de Agendacommissie, de griffie en de ambtelijke organisatie. Samenspraak heeft plaats gevonden over de Wmo en Sport. Daarna is het stil komen te liggen. Oorzaak hiervan was o.a. dat het lastig blijkt onderwerpen te vinden.
- Op 26 juni 2008 brengt de raad een werkbezoek aan de gemeenteraad van Den Bosch. Daar hebben raadsleden van Den Bosch uitgelegd hoe zij vorm hebben gegeven aan de taken van de raad in het dualistisch gemeentebestuur stelsel. Daar wordt onder meer gewerkt met zgn. Beleidsdebatten over onderwerpen die op de politieke agenda van de raad staan en worden voorbereid door een door de raad aan te wijzen werkgroep van raadsleden, ondersteund door de griffie. Op basis van een daarna gehouden inventarisatieronde bij de afdelingsmanagers heeft de Agendacommissie in het najaar van 2008 het GVVP als meest ideale onderwerp voor Samenspraak gekozen. Het afstemmen met de ambtelijke organisatie en het expliciet verantwoordelijk maken van twee raadsleden, te weten dhr. C. Erkens en dhr. G. Beekhuizen zorgden ervoor dat er vier succesvolle samenspraak-sessies hebben plaatsgevonden (zie evaluatie van 16 juni 2009). Resultaat: de Samenspraak is door verreweg de meeste deelnemers positief ervaren en heeft een belangrijke kwaliteitsimpuls gegeven aan de door uw raad op 24 juni 2009 vastgestelde kaderstellende startnotitie GVVP.
- De begeleidingsgroep die het samenspraaktraject rond het GVVP begeleidde, heeft in een consultatievoorstel aan de raad van 28 oktober 2009 de samenspraak geëvalueerd en vooruitgeblikt naar verdere mogelijkheden voor dit fenomeen. In dit voorstel werd de raad gevraagd richtinggevende uitspraken te doen. Deze uitspraken zijn aan het Bureau De Visser & Geelkerken meegegeven die het toen lopende interne verbetertraject "Samenwerken in Dualiteit" begeleiden.
- Op 8 juni 2010 zag het Rapport "Samenwerken in dualiteit in de gemeente Renkum" het licht. Daarin is in het activiteitenprogramma opgenomen dat in 2010 de op te stellen Notitie burgerparticipatie met beschreven werkprocessen gekoppeld zou worden aan LTA/Beleidsproces en dat dit in 2011 het proces burgerparticipatie wordt aangepast n.a.v. opmerkingen vanuit B&W, de gemeenteraad en de lijnorganisatie (1e kwartaal 2011).
- Op 24 februari 2011 spreekt het Fractievoorzittersoverleg over de "nota LTA/RTA" (van de hand van de griffie). De nota werd toen ongewijzigd vastgesteld. De in de nota opgesomde beslispunten waren daarmee geaccordeerd.
- Op 9 december 2011 is het procesvoorstel om te komen tot een RaadsThemaAgenda besproken in het Fvo en is de afspraak gemaakt dat de fracties de aangedragen thema's in hun eigen fracties zouden bespreken en aan de griffie hun bevindingen terug zouden koppelen.
- Op 16 februari 2012 is de vervolg procesnota besproken en heeft het Fvo na ampel beraad gekozen voor de volgende thema's
 - Wet werken naar vermogen;
 - Jeugdzorg;
 - Van Awbz naar Wmo.De organisatie van de RTA werd gelegd bij de agendacommissie.
- Zomerreces 2012: In de raads werkgroep die tijdens het reces van 2012 over de bezuinigingen sprak, werd afgesproken dat i.p.v. deze decentralisatie onderwerpen, het thema 'regiegemeente' op de RTA geplaatst zou worden.

- In de RTA is vastgelegd dat de agendacommissie het aangewezen orgaan is om de bewaking van de RTA ter hand te nemen. De agendacommissie heeft mw. D. Gerritsen en dhr. G. Beekhuizen gevraagd een en ander op te pakken in samenwerking met de griffie. Dit heeft geresulteerd in het Onderzoeksrapport "Als je loslaat, heb je twee handen vrij om te besturen" dat in de raad van 3 april 2013 is vastgesteld.
- Gemeenteraadsverkiezingen 2014: In de aanloop naar en tot na de verkiezingen is de RTA stil komen te liggen. Op 23 januari en 27 mei 2014 heeft het Fvo nog wel over de RTA gesproken in relatie met de evaluatie van de agendacommissie, het vergaderstelsel, de reglementen, de B.O.B. methode en heeft toen gevonden dat de discussie over een andere commissie indeling tegelijk gevoerd dient te worden met de discussie over het invoeren van de RTA.
 - Op 19 juni 2014 is het onderwerp wederom in het Fvo besproken en is afgesproken dat mw. de Roo en dhr. de Boer samen met de griffie een voorstel opstellen m.b.t. de RTA en dit aan het Fvo voorleggen. In dit voorstel worden aanpak en thema's opgenomen. Dit voorstel komt in het Fvo van na het reces aan de orde. Het Fvo bereidt een en ander voor, en uiteindelijk besluit de raad over de aanpak en de thema's .
 - Op 18 september 2014 spreekt het Fvo af dat het RTA onderdeel uit gaat maken van het programma van de op 10 oktober 2014 te organiseren heidag.
 - Tijdens de heidag van 10 oktober worden raads- en commissieleden gevraagd om aan de hand van het MJB (vertaling coalitieakkoord) onderwerpen te benoemen die de komende raadsperiode de bijzondere aandacht van de raad verdienen. Het resultaat van de discussie over een RTA tijdens de heidag van 10 oktober 2014 is neergelegd in een raadsvoorstel dat in de raad van 26 november 2014 is vastgesteld.
 - De RTA is geëvalueerd eind 2017. De begeleidingscommissie heeft de evaluatie voorgelegd aan het fractievoorzittersoverleg van 25 januari 2018. De evaluatie heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd die zijn doorgegeven aan de nieuwe raad.
 - In het coalitieakkoord, dat na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 is opgesteld en op 30 mei 2018 aan de raad is aangeboden, is opgenomen dat de raad de RTA werkwijze voortzet. De thema's en werkwijze van de RTA worden besproken op de jaarlijkse heidagen.
 - Op 5 september 2018 vond de eerste heidag plaats voor de raadsperiode 2018 – 2022.